

KOSOVO SPECIALIST CHAMBERS
DHOMAT E SPECIALIZUARA TË KOSOVËS
SPECIJALIZOVANA VEĆA KOSOVA

Predmet: KSC-BC-2020-06

Rešava: panel veća Apelacionog suda
sudija Mišel Pikar
sudija Emilijo Gati
sudija Nina Jergensen

Sekretar: Fidelma Donlon

Datum: 31. mart 2022.

Jezik: engleski

Stepen tajnosti: javno

Javna redigovana verzija odluke po žalbi Kadrija Veseljija na odluku o vraćenoj odluci o preispitivanju mere pritvora i odluku o redovnom preispitivanju mere pritvora

Specijalizovani tužilac

Džek Smit

Branilac Hašima Tačija

Gregori Kiho

Zastupnik žrtava

Sajmon Loz

Branilac Kadrija Veseljija

Ben Emerson

Branilac Redžepa Seljimija

Dejvid Jang

Branilac Jakupa Krasnićija

Venkatešvari Alagendra

PANEL VEĆA APELACIONOG SUDA Specijalizovanih veća Kosova (u daljem tekstu: panel Apelacionog suda, apelacioni panel ili panel, odnosno Specijalizovana veća),¹ postupajući na osnovu člana 33(1)(c) Zakona o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 169 Pravilnika o postupku i dokazima (u daljem tekstu: Pravilnik), rešava po žalbi koju je Kadri Veselji (u daljem tekstu: žalba, odnosno Veselji)² uložio 3. decembra 2021. na Odluku po vraćenju odluci o preispitivanju pritvora i po redovnom preispitivanju pritvora Kadrija Veseljija (u daljem tekstu: pobijana odluka).³ Specijalizovanu tužilaštvo (u daljem tekstu: tužilaštvo) dostavilo je odgovor 16. decembra 2021. (u daljem tekstu: odgovor), u kojem navodi da žalbu valja odbiti u celosti.⁴ Veselji je podneo repliku 21. decembra 2021. (u daljem tekstu: replika).⁵

¹ F00005, Odluka o raspoređivanju sudija u panel Apelacionog suda, 6. Decembar 2021. (poverljivo, oznaka stepena tajnosti promenjena u "javno" 21. Marta 2022).

² F00004/RED, Javna redigovana verzija žalbe Veseljijeve odbrane na odluku o vraćenju odluci o preispitivanju mere pritvora i odluku o redovnom preispitivanju mere pritvora određene Kadriju Veseljiju (IA014-F00004 od 3. decembra 2021), 6. januar 2022. (poverljiva verzija zavedena 3. decembra 2021.) (u daljem tekstu: žalba).

³ F00576/RED, Javna redigovana verzija odluke o vraćenju odluci o preispitivanju mere pritvora i odluke o redovnom preispitivanju mere pritvora određene Kadriju Veseljiju, 8. decembar 2021. (poverljiva verzija zavedena 23. novembra 2021) (u daljem tekstu: pobijana odluka).

⁴ F00006/RED, Javna redigovana verzija odgovora na žalbu Veseljijeve odbrane na odluku o pritvoru iz novembra, 17. januar 2022. (poverljiva verzija zavedena 16. decembra 2021) (u daljem tekstu: odgovor), stavovi 2, 35.

⁵ F00007/RED, Javna redigovana verzija replike Veseljijevije odbrane na odgovor tužilaštva na žalbu Veseljijeve odbrane na odluku o vraćenju odluci o preispitivanju mere pritvora i odluci o redovnom preispitivanju mere pritvora Kadrija Veseljija (IA014-F00007, od 21. decembra 2021), 7. januar 2022. (poverljiva verzija zavedena 21. decembra 2022) (u daljem tekstu: replika).

I. KONTEKST

1. Dana 5. novembra 2020, Veselji je uhapšen na Kosovu na osnovu naloga za hapšenje koji je sudija za prethodni postupak izdao⁶ pošto je prethodno potvrdio optužnicu protiv Veseljija.⁷
2. Dana 22. januara 2021, sudija za prethodni postupak odbio je Veseljijev zahtev za privremeno puštanje na slobodu.⁸
3. Dana 30. aprila 2021, panel Apelacionog suda odbio je žalbu koju je Veselji uložio na prvu odluku o pritvoru.⁹
4. Dana 2. jula 2021, sudija za prethodni postupak preispitao je meru pritvora izrečenu Veseljiju i izdao je nalog da se ovom produži pritvor.¹⁰
5. Dana 15. jula 2021, Veselji je uložio žalbu na drugu odluku o pritvoru u kojoj je, između ostalog, naveo da je sudija za prethodni postupak pogrešio kada je postavio

⁶ F00027/RED, Javna redigovana verzija odluke po zahtevu za naloge za hapšenje i dovođenje, 26. novembar 2020. (strogo poverljiva i *ex parte* verzija zavedena 26. oktobra 2020, oznaka stepena tajnosti promenjena u „poverljivo“ 25. novembra 2020) (u daljem tekstu: odluka o nalogu za hapšenje); F00027/A03/RED, Javna redigovana verzija naloga za hapšenje Kadrija Veseljija, 5. novembar 2020. (strogo poverljiva i *ex parte* verzija zavedena 26. oktobra 2020); F00050, Obaveštenje o hapšenju Kadrija Veseljija na osnovu pravila 55(4), 5. novembar 2020. (strogo poverljivo i *ex parte*, oznaka stepena tajnosti promenjena u „javno“ 20. novembra 2020).

⁷ F00026/RED, Javna redigovana verzija odluke o potvrđivanju optužnice protiv Hašima Tačija, Kadrija Veseljija, Redžepa Seljimija i Jakupa Krasnićija, 30. novembar 2020. (izvorna verzija zavedena 26. oktobra 2020). Važeća optužnica zavedena je 3. septembra 2021; v. F00455/A01, Javna redigovana verzija optužnice, KSC-BC-2020-06/F00455/A01/RED od 3. septembra 2021, 8. septembar 2021 (strogo poverljiva i *ex parte* verzija zavedena 3. septembra 2021) (u daljem tekstu: optužnica). Poverljiva, manje redigovana verzija ispravljene optužnice zavedena je 17. januara 2022. V. F00647/A01, Poverljiva manje redigovana verzija optužnice, KSC-BC-2020-06/F00455/A01 od 3. septembra 2021, 17. januar 2022. (poverljivo).

⁸ F00151, Zahtev za privremeno puštanje Kadrija Veseljija na slobodu, 17. decembar 2020. (poverljivo, oznaka stepena tajnosti izmenjena u „javno“ 22. januara 2021) (u daljem tekstu: zahtev za privremeno puštanje na slobodu); F00178, Odluka po zahtevu Kadrija Veseljija za privremeno puštanje na slobodu, 22. januar 2021. (u daljem tekstu: prva odluka o pritvoru).

⁹ F00005, Odluka po žalbi Kadrija Veseljija na odluku o privremenom puštanju na slobodu, 30. april 2021 (u daljem tekstu: prva odluka po žalbi).

¹⁰ F00380/RED, Javna redigovana verzija odluke o preispitivanju mere pritvora određene Kadrijem Veseljiju, 2. juli 2021. (poverljiva verzija zavedena 2. jula 2021) (u daljem tekstu: druga odluka o pritvoru).

neopravdano visok kriterijum za ocenjivanje uslova predloženih radi umanjenja opasnosti navedenih u članu 41(6)(b) Zakona,¹¹ te da je trebalo da se obrati generalnom direktoru policije Kosova (u daljem tekstu: direktor policije) sa zahtevom ili nalogom da odgovori na pitanje da li realno može da se garantuje ispunjenje predloženih uslova.¹²

6. Dana 1. oktobra 2021, panel Apelacionog suda delimično je usvojio Veseljijevu žalbu na drugu odluku o pritvoru i ustanovio da je sudija za prethodni postupak zloupotrebio svoje diskreciono pravo zaključivši da niti predloženi uslovi niti eventualni dodatni uslovi ne bi bili dovoljni da se umanje postojeće opasnosti iako o tom pitanju prethodno nije tražio dodatno izjašnjenje direktora policije.¹³ Panel mu je stoga spornu odluku vratio na ponovno odlučivanje, radi procene da li policija Kosova realno može da garantuje ispunjenje uslova koje predlaže Veselji, ili drugih uslova koje sudija za prethodni postupak smatra neophodnim za umanjenje uočenih opasnosti (u daljem tekstu: vraćena odluka).¹⁴

7. Dana 10. oktobra 2021, u izjašnjenju po nalogu sudije za prethodni postupak,¹⁵ Veselji je tražio da se mera pritvora koja mu je izrečena preispituje odvojeno od pitanja koje je sudiji za prethodni postupak vraćeno na odlučivanje.¹⁶ Shodno tome, Veselji je

¹¹ F00001/RED, Javna redigovana verzija žalbe Veseljijevе odbrane na odluku KSC-BC-2020-06/F00380 (prvo preispitivanje pritvora) (IA008-F00001 od 15. jula 2021), 27. oktobar 2021. (poverljiva verzija zavedena 15. jula 2021) (u daljem tekstu: žalba na drugu odluku o pritvoru), stavovi 9-10 (žalbeni razlog iii).

¹² Žalba na drugu odluku o pritvoru, stavovi 11-12 (žalbeni razlog iv).

¹³ F00004/RED, Javna redigovana verzija odluke po žalbi Kadrija Veseljija na odluku o preispitivanju mere pritvora, 1. oktobar 2021. (poverljiva verzija zavedena 1. oktobra 2021) (u daljem tekstu: druga odluka po žalbi), stavovi 52, 54.

¹⁴ Druga odluka po žalbi, stavovi 51-54. V. takođe F00005/RED, Javna redigovana verzija odluke po žalbi Jakupa Krasnićija na odluku o preispitivanju mere pritvora, 1. oktobar 2021, (poverljiva verzija zavedena 1. oktobra 2021), stavovi 56-60; F00005/RED, Javna redigovana verzija žalbe Redžepa Seljimija na odluku o preispitivanju mere pritvora, 1. oktobar 2021. (poverljiva verzija zavedena 1. oktobra 2021), stavovi 56-59.

¹⁵ F00514, Nalog odbrani da se izjasni o rokovima za sledeće preispitivanje mere pritvora, 8. oktobar 2021.

¹⁶ F00515, Izjašnjenje Veseljijevе odbrane u skladu s nalogom od 8. oktobra 2021 (F00514), 10. oktobar 2021.

11. oktobra 2021. podneo izjašnjenje o meri pritvora koja mu je izrečena,¹⁷ uz informacije koje je policija Kosova na njegov zahtev dostavila u vezi sa svojom sposobnošću da garantuje ispunjenje uslova za privremeno puštanje na slobodu.¹⁸

8. Dana 20. oktobra 2021, postupajući po nalogu sudije za prethodni postupak, sekretar¹⁹ je dostavio informacije o režimu pritvora koji se primenjuje na Veseljija u pritvorskom objektu Specijalizovanih veća (u daljem tekstu: pritvorski objekat).²⁰

9. Dana 22. oktobra 2021, tužilaštvo je odgovorilo na Veseljijevo izjašnjenje.²¹

10. Dana 27. oktobra 2021, policija Kosova je, postupajući po nalogu sudije za prethodni postupak,²² dostavila: (i) informacije o svojim ovlašćenjima i sposobnosti da ograniči kretanje lica koja su uslovno puštena na slobodu, da nadzire i ograniči njihovu komunikaciju, da kontroliše kućni pritvor i garantuje ispunjenje uslova za privremeno puštanje na slobodu; i (ii) informacije o prethodnim slučajevima u kojima je garantovala uslovno puštanje na slobodu pripadnika Oslobođilačke vojske Kosova (u daljem tekstu: OVK) i drugih lica optuženih za teška krivična dela, ili ispunjenje zatvorskih uslova koji su ovima određeni.²³

¹⁷ F00518/COR/RED, Javna redigovana verzija korigovanog izjašnjenja Veseljijeve odbrane o drugom preispitivanju mere pritvora (KSC-BC-2020-06/F00518 od 11. oktobra 2021) (F00518/COR od 14. oktobra 2021), 25. novembar 2021 (poverljiva verzija zavedena 11. novembra 2021, korigovana poverljiva verzija zavedena 14. oktobra 2021) (u daljem tekstu: Veseljijevo izjašnjenje).

¹⁸ F00518/COR/A01, Prilog 1 korigovanom izjašnjenju Veseljijeve odbrane o drugom preispitivanju mere pritvora (KSC-BC-2020-06/F00518 od 11. oktobra 2021), 14. oktobar 2021. (poverljivo) (nekorigovana verzija zavedena 11. oktobra 2021).

¹⁹ F00522, Nalog sekretaru da dostavi informacije o režimu pritvora, 13. oktobar 2021. (poverljivo) (u daljem tekstu: nalog sekretaru), stavovi 7-8.

²⁰ F00536, Podnesak Sekretarijata shodno nalogu da dostavi informacije o režimu pritvora (F00522), 20. oktobar 2021. (poverljivo) (u daljem tekstu: podnesak Sekretarijata).

²¹ F00540/RED, Javna redigovana verzija objedinjenog odgovora tužilaštva na podneske odbrane o preispitivanju mere pritvora iz oktobra 2021, 22. novembar 2021. (poverljiva verzija zavedena 22. oktobra 2021) (u daljem tekstu: odgovor tužilaštva na Veseljijevo izjašnjenje).

²² F00513, Nalog policiji Kosova da dostavi informacije, 8. oktobar 2021. (u daljem tekstu: nalog policiji Kosova). V. takođe F00513/A01, Poverljivi prilog uz nalog policiji Kosova da dostavi informacije, 8. oktobar 2021. (poverljivo) (u daljem tekstu: prilog uz nalog policiji Kosova).

²³ F00548/eng, Generalna direkcija policije Kosova, Odgovor na zahtev broj KSC-BC-2020-06 od 13. oktobra 2021, 27. oktobar 2021. (poverljivo) (u daljem tekstu: podnesak policije Kosova). Prevod na datog podneska na engleski jezik dostavljen je 3. novembra 2021.

11. Dana 1. novembra 2021, Veselji je podneo repliku na odgovor tužilaštva na svoje izjašnjenje,²⁴ pošto je 29. oktobra 2021. najavio da će se u istoj replici osvrnuti na podnesak policije Kosova.²⁵
12. Dana 8. novembra 2021, tužilaštvo je predalo odgovor na podnesak policije Kosova²⁶.
13. Dana 11. novembra 2021, Veselji je dostavio repliku na odgovor tužilaštva na podnesak policije Kosova²⁷.
14. Dana 23. novembra 2021, sudija za prethodni postupak doneo je pobijanu odluku u kojoj je, između ostalog, potvrdio drugu odluku o pritvoru i izdao nalog da se Veseljiju produži pritvor zbog toga što i dalje postoji rizik od bekstva, odnosno opasnost da će ometati odvijanje postupaka Specijalizovanih veća ili izvršiti nova krivična dela nad licima koja se smatraju protivnicima OVK, uključujući potencijalne svedoke.²⁸
15. Veselji iznosi šest žalbenih razloga o tome da je sudija za prethodni postupak načinio greške u primeni prava, utvđivanju činjeničnog stanja i primeni svog diskrecionog prava.²⁹ Veselji se panelu Apelacionog suda obraća za zahtevom da prihvati njegovu žalbu i izda nalog za njegovo privremeno puštanje na slobodu pod

²⁴ F00556/RED, Javna redigovana verzija replike Veseljijeve odbrane na objedinjeni odgovor tužilaštva na podneske odbrane o preispitivanju mere pritvora iz oktobra 2021. (F00556, od 1. novembra 2021), 25. novembar 2021. (poverljiva verzija zavedena 1. novembra 2021).

²⁵ Transkript zasedanja održanog 29. oktobra 2021, str. 711, red 18 do str. 712, red 9.

²⁶ F00562/RED, Javna redigovana verzija odgovora tužilaštva na podnesak policije Kosova o pritvoru, 29. novembar 2021. (poverljiva verzija zavedena 8. novembra 2021) (u daljem tekstu: odgovor tužilaštva na podnesak policije Kosova).

²⁷ F00563/RED, Javna redigovana verzija replike Veseljijeve odbrane na odgovor tužilaštva na podnesak policije Kosova o pritvoru (F00563, od 11. novembra 2021), 25. novembar 2021. (poverljiva verzija zavedena 11. novembra 2021).

²⁸ Pobijana odluka, stavovi 61, 113.

²⁹ Žalba, stav 6.

odgovarajućim uslovima, a da sporno pitanje ne vraća sudiji za prethodni postupak na odlučivanje.³⁰

II. KRITERIJUMI PREISPITIVANJA

16. Panel Apelacionog suda primenjuje iste kriterijume preispitivanja koje je za interlokutorne žalbe usvojio u svojoj prvoj oduci i potom ih se pridržavao u daljem radu.³¹

III. DISKUSIJA

A. GREŠKE U OCENJIVANJU OPASNOSTI OD OMETANJA POSTUPKA (PRVI ŽALBENI RAZLOG)

1. Argumenti strana u postupku

17. Veselji tvrdi da je sudija za prethodni postupak zloupotrebio svoje diskreciono pravo i ispoljio pristrasnost zbog što je u obzir uzeo ranije slučajeve vršenja pritiska na svedoke [BRISANO], je zaključio da bi Veselji „mogao iskoristiti svoj uticaj na Kosovu da omete postupak [pred Specijalizovanim većima]“.³² Konkretnije, on tvrdi da je to rezonovanje *ex post facto*, budući da sudija za prethodni postupak prvi put pridaje znatnu težinu događajima koji su proistekli iz razgovora vođenog sa g. Nazimom Blacom u svojstvu osumnjičenog, događajima koje je odbrana osporila u svom prvom zahtevu za privremeno puštanje na slobodu, a koje tužilaštvo ne pominje u sporu koji se trenutno vodi u vezi sa merom pritvora.³³ Po Veseljijevom mišljenju, sudija za prethodni postupak je postupio proizvoljno kada je ćutke prešao preko dokaza koji pokazuju koliko je on lično nepovezan sa datim događajima, što

³⁰ Žalba, stavovi 5, 51-52; replika, para. 22; v. takođe odgovor, stav 27.

³¹ KSC-BC-2020-07, F00005, Odluka po žalbi Hisnija Gucatija po pitanjima vezanim za hapšenje i pritvor, 9. decembar 2020, stavovi 4-14. V. takođe prvu odluku po žalbi, stavovi 4-8.

³² Žalba, stavovi 7-8, gde se citira pobijana odluka, stav 52. Panel Apelacionog suda napominje da, premda Veselji u svojoj replici posvećuje poseban odeljak navodima o pristrasnosti sudije za prethodni postupak (v. repliku, stav 22), on to pitanje u svojoj žalbi ne iznosi kao poseban žalbeni razlog. Shodno tome, panel će njegove navode o pristrasnosti sudije za prethodni postupak razmatrati od jednog žalbenog razloga do drugog, onako kako se javljaju u žalbi.

³³ Žalba, stvavovi 8-9; replika, stavovi 3, 22.

predstavlja kršenje prezumpcije nevinosti i prezumpcije prava na slobodu.³⁴ Veselji dodaje da je sudija za prethodni postupak pridao preveliku težinu slučaju kada je on izdavao uputstva g. Dritonu Ljajčiju pošto taj događaj, čak i kada se sagleda istovremeno sa ostalim faktorima rizika, objektivno ne omogućava zaključak o postojanju opasnosti od ometanja postupka.³⁵

18. Tužilaštvo odgovara da Veselji nije uspeo da pokaže da je sudija za prethodni postupak pogrešio u korišćenju svog diskrecionog prava.³⁶ Tužilaštvo smatra da konstatacije na kojima počiva odluka o meri pritvora na moraju da se iznose u sklopu narednih preispitivanja iste mere i da sudija za prethodni postupak nije dužan da se osvrće na argumentaciju u kojoj se jednostavno ponavljaju prethodno već izneseni stavovi, o kojima je već vođena diskusija.³⁷ Kako ističe tužilaštvo, sudija za prethodni postupak je dosledno uzimao u obzir kontinuirano zastrašivanje svedoka i ometanje krivičnih postupaka protiv pripadnika OVK, a tužilaštvo se dosledno pozivalo na ometanje postupka koje su [BRISANO] vršili pripadnici Obaveštajne službe Kosova (u daljem tekstu: ŠIK), što znači da je sudija za prethodni postupak prethodno već razmotrio Veseljijeve argumente i dokaze o tome.³⁸ U svakom slučaju, tužilaštvo naglašava da je sudija za prethodni postupak imao pravo da date događaje prvi put uzme u obzir u pobijanoj odluci.³⁹ Pored toga, po rečima tužilaštva, nema naznaka da je sudija za prethodni postupak dokaze u vezi sa g. Ljajčijem u pobijanoj odluci odmeravao drugačije nego što je to činio u prethodnim prilikama, te Veselji netačno prikazuje zaključke izvedene na osnovu tog događaja i drugih kontekstualnih činilaca.⁴⁰

³⁴ Žalba, stavovi 5, 9, 12; replika, stav 22.

³⁵ Žalba, stavovi 10-12.

³⁶ Odgovor, stav 16.

³⁷ Odgovor, stavovi 11-13.

³⁸ Odgovor, stav 12.

³⁹ Odgovor, stav 12.

⁴⁰ Odgovor, stavovi 13, 15.

19. U svojoj replici, Veselji navodi da se tužilaštvo samo jednom pozvalo na slučaj ometanja postupka u [BRISANO] – u sklopu *ex parte* postupka – i da nije uspjelo da opovrgne dokaze koje je odbrana s tim u vezi predložila.⁴¹ Veselji dodaje da, bilo kako bilo, g. Blaca ni u kom slučaju nije izneo navode u kojima se on lično tereti.⁴² Povrh toga, Veselji smatra da je vrlo sporan značaj koji se pridaje događaju sa g. Ljajčijem spram značaja koji se pridaje predloženim uslovima i proteklom vremenu, usled čega se, kako tvrdi, redovno preispitivanje mere pritvora svelo na puku formalnost.⁴³

2. Ocena panela Apelacionog suda

20. Panel će se najpre pozabaviti Veseljijevim argumentom prema kojem je sudija za prethodni postupak pogrešio kada je u obzir uzeo ranije slučajeve u kojima su nekadašnji pripadnici ŠIK-a vršili pritisak na svedoke.⁴⁴ Panel taj argument ne smatra ubedljivim iz sledećih razloga.

21. Prvo, kao što Veselji i sam priznaje u svojoj replici, sudija za prethodni postupak taj faktor nije prvi put uzeo u obzir u pobijanoj odluci, budući da mu je pridao značaj još u odluci o nalogu za hapšenje, nakon što ga je tužilaštvo iznelo u svom zahtevu za izdavanje naloga za hapšenje. U svakom slučaju, sve i da se sudija za prethodni postupak na taj faktor prvi put oslonio u pobijanoj odluci, to i dalje ne bi predstavljalo grešku ukoliko bi u pitanju bio dodatni faktor na koji se poziva kako bi potkrepio svoj prvobitni zaključak prema kojem postoji opasnost da će biti izvršeno ometanje postupka. Pored toga, panel smatra da to što sudija za prethodni postupak nije pomenuo određeni faktor u nekoj ranijoj odluci o pritvoru ne znači nužno da je taj faktor smatrao nerelevantnim ili lišenim svake težine.

⁴¹ Replika, stav 3.

⁴² Replika, stav 3.

⁴³ Replika, stav 4.

⁴⁴ Pobijana odluka, stav 52. Apelacioni panel ističe da Veselji, citirajući u stavu 8 svoje žalbe zaključke sudije za prethodni postupak o ranijim slučajevima vršenja pritiska na svedoke, ispušta iz citata neke delove izvornog teksta i, prema tome, pogrešno predstavlja stav 52 pobijane odluke. Panel upozorava strane u postupku da ubuduće u sličnim situacijama budu obazrivije.

22. Drugo, apelacioni panel ne smatra da je sudija za prethodni postupak pogrešio pri ocenjivanju dokaza. Sudija za prethodni postupak se oslonio na podatke koje je g. Blaca izneo u razgovoru koji je sa njim vođen u svojstvu osumnjičenog, a kojima se činjenično potkrepljuju zaključci prema kojima su pripadnici ŠIK-a vršili pritisak na svedoke u vreme kada se Veselji nalazio na čelu te službe.⁴⁵ U svojoj žalbi, Veselji upućuje na argumente koje je već iznosio pred sudijom za prethodni postupak, a u kojima se poziva na sadržinu jedne presude kako bi potkrepio svoju tvrdnju da g. Blaca po svoj prilici nikada nije bio pripadnik ŠIK-a i da se opravdano može smatrati da je bio pripadnik srpske državne obaveštajne službe.⁴⁶

23. Panel napominje da je sudija za prethodni postupak, kao što to ističe tužilaštvo, pomenutu presudu već razmatrao u jednoj svojoj ranijoj odluci o pritvoru.⁴⁷ Pored toga, panel napominje da se u toj presudi konstatuje da [BRISANO].⁴⁸ Sud je takođe konstatovao: (i) [BRISANO]; (ii) da je, u svakom slučaju, [BRISANO]; i (iii) [BRISANO].⁴⁹ Pored toga, panel nije ustanovio da u presudi postoje ikakvi elementi koji idu u prilog tome da je pomenuti čovek bio pripadnik srpske državne obaveštajne službe, kao što Veselji tvrdi u svojoj žalbi i ranijim podnescima, ne upućujući pri tom ni na jedan konkretan deo presude.⁵⁰

24. Shodno tome, panel zaključuje da sudija za prethodni postupak nije pogrešio u svojoj oceni različitih dokaza gledano u celini, a posebno da nije pogrešio tako što,

⁴⁵ Pobijana odluka, stav 52 i fusnota 87, gde se, između ostalog, citira [BRISANO].

⁴⁶ Zahtev za privremeno puštanje na slobodu, stavovi 25-27; F00004/A02, Prilog 2 uz žalbu Veseljijeve odbrane na odluku o vraćenju odluci o preispitivanju mere pritvora i o redovnom preispitivanju mere pritvora određene Kadriju Veseljiju, 3. decembar 2021 (poverljivo) (u daljem tekstu: prilog 2 uz žalbu). U žalbi se takođe ističe da [BRISANO]; v. žalbu, fusnota 7, gde se citira [BRISANO].

⁴⁷ Prva odluka o pritvoru, stav. 43.

⁴⁸ Prilog 2 uz žalbu, str. 54-55.

⁴⁹ Prilog 2 uz žalbu, str. 25, 56-57.

⁵⁰ Panel ističe da je, u sklopu istog zavedenog priloga, uz presudu dostavljen i niz dokumenta koji nisu na engleskom i čiji prevod na engleski nije dostavljen; v. F00072, Odluka o radnom jeziku, 11. novembar 2020, stav 8. Panel stoga nije bio u mogućnosti da razmotri date dokumente.

kako se tvrdi, nije uzeo u obzir dokaze koje je predočila odbrana u cilju da opovrgne dokaze tužilaštva. Stoga se Veseljijevi argumenti s tim u vezi odbijaju.

25. Najzad, apelacioni panel ističe da je sudija za prethodni postupak već obradio Veseljijeve argumente u vezi sa događajem koji se tiče g. Lajčija, što i sam Veselji priznaje, i da su zaključci sudije za prethodni postupak već dvaput potvrđeni u odlukama po žalbi.⁵¹ Panel konstatuje da Veselji još jednom samo izražava neslaganje sa načinom na koji je sudija za prethodni postupak odmeravao različite činioce i da ponavlja argumente koje je prethodno već bezuspešno iznosio pred sudijom za prethodni postupak i pred apelacionim panelom, što nema nikakvog uticaja na zaključke koje je sudija za prethodni postupak već izveo. Veseljijevi argumenti se stoga odbijaju.

26. S obzirom na gore navedeno, Veseljijev prvi žalbeni razlog se odbacuje.

B. GREŠKE U OCENJIVANJU OPASNOSTI OD VRŠENJA NOVIH KRIVIČNIH DELA (DRUGI ŽALBENI RAZLOG)

27. Budući da je ustanovio da sudija za prethodni postupak nije pogrešio kada je zaključio da postoji opasnost od ometanja postupka iz člana 41(6)(b)(ii) Zakona i da je stoga neophodno da se optuženom produži pritvor, panel nije dužan da razmotri navode o greškama u primeni člana 41(6)(b)(iii) Zakona.⁵² Shodno tome, Veseljijev drugi žalbeni razlog se odbacuje.

⁵¹ Druga odluka po žalbi, stav 34.

⁵² V. npr. drugu odluku po žalbi, stav 37.

C. GREŠKE U OCENJIVANJU USLOVA ZA PUŠTANJE NA SLOBODU (TREĆI, ČETVRTI I PETI ŽALBENI RAZLOG)

1. Greške u ocenjivanju predloženih i mogućih uslova za puštanje na slobodu (treći žalbeni razlog)

(a) Argumenti strana u postupku

28. Veselji tvrdi da je sudija za prethodni postupak prilikom ocenjivanja mera koje je predložila policija Kosova primenio pogrešan kriterijum, a to je da li se merama rizici mogu eliminisati, i da je ispoljio pristrasnost zbog toga što nije uzeo u obzir prezumpciju prava na slobodu i obavezu izricanja manje restriktivne mere kad god je to moguće.⁵³

29. Konkretnije, Veselji smatra da sudija za prethodni postupak prilikom donošenja svoje slobodne ocene nije bio nepristrasan, pošto je zaključio da se predloženim uslovima ne otklanja mogućnost da on „[BRISANO] [on] zamoli nekog od njih da usmeno prenese određenu poruku, ili da se u tu svrhu posluži uređajem koji pripada nekom trećem licu”, iako se pre donošenja takvog zaključka nije raspitao kod policije Kosova.⁵⁴ Veselji tvrdi da, premda se porodične posete ne nadziru ni u pritvorskom objektu, ipak ne dolazi do takvih situacija,⁵⁵ i da nije na sudiji za prethodni postupak da izvodi zaključak o opasnosti da će Veseljijeva deca izvršiti ometanje postupka.⁵⁶ Veselji takođe tvrdi da je sudija za prethodni postupak još jednom pridao preveliku težinu događaju koji se tiče g. Ljajčija, ovog puta prilikom ocenjivanja uslova za puštanje za slobodu.⁵⁷

30. Veselji iznosi da je sudija za prethodni postupak zloupotrebio svoje diskreciono pravo i kada je proizvoljno zaključio da postoji mogućnost da se, prilikom nadziranih

⁵³ Žalba, stavovi 5, 16, 22; Replika, stav 22.

⁵⁴ Žalba, stavovi 17-18, 23, gde se citira pobijana odluka, stav 82.

⁵⁵ Žalba, stavovi 19, 22.

⁵⁶ Žalba, stavovi 19-20, 22.

⁵⁷ Žalba, stavovi 21-22.

poseta za koje je dobijeno odobrenje, koristi šifrovani ili tajni jezik [BRISANO], i kada je zauzeo stav da je presudno to [BRISANO], čime je pokazao da nema nameru da zaista preispita svoju raniju odluku uzimajući u obzir imajući u vidu podnesak policije Kosova.⁵⁸ Po Veseljijevim rečima, sudija za prethodni postupak nije uzeo u obzir to da bi policija Kosova primenila iste mere kao i pritvorski objekat, u kojem službenici [BRISANO], pri čemu za službenike u pritvorskom objektu postoji i jezička prepreka.⁵⁹ Po njegovom mišljenju, budući da se policija Kosova saglasila da snima posete i snimke dostavlja Sekretarijatu, ne bi postojala nikakva materijalna razlika u odnosu na proceduru koja se primenjuje u pritvorskom objektu.⁶⁰ Kako tvrdi, sudija za prethodni postupak neopravdano je prenebregao činjenicu da bi, sa jezičke tačke gledišta, službenici policije Kosova čak bili u prednosti.⁶¹

31. Najzad, Veselji smatra da je zaključak sudije za prethodni postupak, prema kojem su službenici policije Kosova slabije kvalifikovani od službenika u pritvorskom objektu, neosnovan i pristrasan.⁶²

32. Tužilaštvo odgovara da Veselji, sve tvrdeći da je sudija za prethodni postupak pogrešno primenio pravo, predlaže pravni kriterijum koji je saglasan sa pobijanom odlukom.⁶³ Osim toga, po mišljenju tužilaštva, Veselji pogrešno predstavlja pobijanu odluku s obzirom na to: (i) da sudija za prethodni postupak jeste policiji Kosova uputio pitanje o [BRISANO]; (ii) da policija Kosova nije predložila da [BRISANO]; i (iii) da jeste uzeto u obzir preimućstvo koje bi policijski službenici Kosova imali sa jezičke tačke gledišta.⁶⁴ Tužilaštvo dodaje da policija Kosova [BRISANO].⁶⁵ Po rečima tužilaštva, sudija za prethodni postupak je ispravno ukazao na jasne [BRISANO] i

⁵⁸ Žalba, stavovi 24, 26, 32, gde se citira pobijana odluka, stavovi 82, 84, 86. V. takođe repliku, stavovi 13, 22.

⁵⁹ Žalba, stavovi 25, 27, 30 [BRISANO]; Replika, stav 10.

⁶⁰ Žalba, stavovi 28-30; Replika, stav 10.

⁶¹ Žalba, stav 31, gde se citira pobijana odluka, stav 88.

⁶² Žalba, stav 33, gde se citira pobijana odluka, stavovi 84-86, 89; Replika, stav 22; v. takođe žalbu, stav 5.

⁶³ Odgovor, stav 18.

⁶⁴ Odgovor, stav 19(i)-(iii).

⁶⁵ Odgovor, stav 21.

jezičkim sposobnostima između službenika službenika pritvorskog objekta i policije Kosova, a Veselji prvi put tek u svojoj žalbi pominje mogućnost da Sekretarijat preglēda snimke poseta koje bi pravila policija Kosova.⁶⁶ Najzad, tužilaštvo smatra da je pitanje odgovarajuće obuke adekvatno ocenjeno budući da je, za razliku od policije Kosova, Sekretarijat dostavio informacije o službenicima u pritvorskom objektu.⁶⁷ U zaključku, tužilaštvo smatra da optužbe o pristrasnosti koje Veselji iznosi na račun sudije za prethodni postupak treba odbiti kao neprimerene.⁶⁸

33. U svojoj replici, Veselji navodi da sudija za prethodni postupak nije policiji Kosova uputio konkretno pitanje o nenadziranim *porodičnim* posetama.⁶⁹ Kada je reč o posetama lica koja nisu članovi porodice, Veselji tvrdi da policija Kosova jeste predložila isti režim koji je na snazi i u pritvorskom objektu, a da sudija za prethodni postupak može da izda nalog i za uvođenje dodatnih mera.⁷⁰ Dalje, po njegovim rečima, član 34(10) Zakona i pravilo 56(5) Pravilnika omogućavaju Sekretarijatu da pregleda odnosno presluša snimke poseta koje napravi policija Kosova.⁷¹ Najzad, Veselji tvrdi da se Sekretarijat zadovoljio pukom izjavom da su njegovi službenici „visokokvalifikovani i prolaze obuku“, dok je policija Kosova pružila adekvatne informacije s tim u vezi.⁷²

(b) Ocena panela Apelacionog suda

34. Pre svega, u Veseljijevom argumentu, prema kojem sudija za prethodni postupak nije primenio ispravno merilo kada je utvrđivao da li postoji opasnost opisana u članu 41(6)(b) Zakona, pogrešno se prikazuje pobijana odluka.⁷³ Panel napominje da je sudija za prethodni postupak u pobijanoj odluci podsetio na ispravni

⁶⁶ Odgovor, stav 22.

⁶⁷ Odgovor, stav 23.

⁶⁸ Odgovor, stav 27.

⁶⁹ Replika, stav 6.

⁷⁰ Replika, stavovi 8-9.

⁷¹ Replika, stavovi 11-12.

⁷² Replika, stav 14.

⁷³ Žalba, stav 16, gde se citira prva odluka po žalbi, stavovi 17, 19.

pravni kriterijum, prema kojem valja pokazati da je manje nego izvesno ali više nego moguće da će se neki rizik ostvariti.⁷⁴ Dalje, Veselji niti objašnjava, niti potkrepljuje svoje navode o pristrasnosti sudije za prethodni postupak.⁷⁵ Panel napominje da je Veselji dužan da podnese odgovarajuće i pouzdane dokaze, kojima se zadovoljava visok kriterijum postavljen za opovrgavanje pretpostavke o nepristrasnosti sudije za prethodni postupak,⁷⁶ da su samim tim njegovi nepotkrepljeni argumenti neumesni i, shodno tome, neprihvatljivi.

35. Kada su u pitanju Veseljijevi argumenti o kontaktima koje ostvaruje sa svojom porodicom, panel smatra da je sudija za prethodni postupak opravdano zaključio da bi mu mere koje je opisala policija Kosova omogućile da [BRISANO] i da bi, shodno tome, imao [BRISANO].⁷⁷ Ta konstatacija prevashodno se odnosi [BRISANO].⁷⁸ Panel uočava da predloženi uslovi ne obuhvataju [BRISANO], a koji se trenutno u pritvorskom objektu ostvaruju uz primenu restriktivnih mera. Takav uslov nije predložen iako je sudija za prethodni postupak postavio pitanje o tome „[BRISANO]“, što se nužno odnosi i na [BRISANO].⁷⁹ Osim toga, panel smatra da je bilo opravdano da sudija za prethodni postupak pobijanu odluku zasnuje na informacijama koje je dobio na osnovu najmanje šest zahteva za dostavljanje relevantnih informacija upućenih policiji Kosova, uključujući i informacije dobijene u odgovoru na konkretna pitanja koja im je postavio. Prema tome, suprotno onome što tvrdi Veselji, sudija za prethodni postupak opravdano se opredelio za to da ne iskoristi svoje diskreciono

⁷⁴ Pobijana odluka, stav 46.

⁷⁵ Žalba, stav 16.

⁷⁶ V. npr. MKSR, *Prosecutor v. Akayesu*, ICTR-96-4-A, *Judgment*, 1 June 2001, stav 91; MKSJ, *Tužilac protiv Furundžije*, IT-95-17/1-A, *Presuda*, 21. juli 2000, stavovi 196-197.

⁷⁷ V. pobijanu odluku, stavovi 82, 86.

⁷⁸ V. pobijanu odluku, stavovi 82, 86. [BRISANO]. Apelacioni panel takođe napominje da Veselji ne obrazlaže zašto, po njegovom mišljenju, sudija za prethodni postupak nema pravo da pominje njegovu decu u zaključcima da postoji opasnost od ometanja postupka; v. žalbu, stav 20. Shodno tome, dati argument se odbacuje.

⁷⁹ Prilog uz nalog policiji Kosova, stav 16 (kurziv dodat).

pravo da policiji Kosova postavi dodatna pitanja pre nego što pristupi donošenju pobijane odluke.

36. Veselji takođe tvrdi da je policija Kosova pomenula mogućnost [BRISANO], ali on se, u prilog toj tvrdnji, ne poziva ni na kakav konkretan izvor, a panel nije uspeo da utvrdi da li se i gde takav predlog iznosi.⁸⁰ Čak i u slučaju da postoji pravni osnov za [BRISANO], po mišljenju panela takva mera ne bi realno mogla da se sprovede u praksi, kako zbog resursa koji bi bili neophodni [BRISANO], tako i zbog toga što ne bi bio pokriven ceo [BRISANO].

37. Pored toga, panel ne smatra ubedljivim Veseljijev argument prema kojem je, zbog činjenice da je nedozvoljene poruke moguće razmenjivati i tokom nenadziranih porodičnih poseta u pritvorskom objektu, trebalo razmotriti manje restriktivnu meru kućnog pritvora. Panel podseća da, kako bi postupao u skladu sa ustavnim standardima, jeste dužan da razmotri blaže mere kada odlučuje o tome da li za neko lice treba odrediti pritvor.⁸¹ To znači da se optuženom može odrediti mera pritvora samo u slučajevima kada manje stroge mere nisu dovoljne da se umanje opasnost od bekstva, ometanja postupka ili novih krivična dela.⁸²

38. S ozbirom na to, panel se slaže sa sudijom za prethodni postupak da, u datim okolnostima, pritvorski objekat predstavlja kontrolisanu sredinu u kojoj je lakše

⁸⁰ V. žalbu, stav 18. Panel podseća strane u postupku da je u žalbenim podnescima neophodno valjano navesti izvore koji se citiraju, što uključuje navođenje tačnog stava ili stranice dokumenta na koji se upućuje. Žalbeni podnesci u kojima se korišćeni izvori ne navode na valjan način mogu biti odbačeni bez razmatranja; v. KSC-BC-2020-07, F00007, Odluka o žalbi odbrane na odluku o preliminarnim podnescima, 23. juni 2021, stav 16.

⁸¹ KSC-CC-PR-2020-09, F00006, Odluka po zahtevu za ocenu ustavnosti izmena i dopuna Pravilnika o postupku i dokazima usvojenih na plenarnoj sednici 29. i 30. aprila 2020, 26. maj 2020, stav 70 i citirana sudska praksa. V. takođe KSC-CC-PR-2017-01, F00004, Odluka o oceni ustavnosti Pravilnika o postupku i dokazima usvojenog na plenarnoj sednici 17. marta 2017. i upućenog Specijalizovanom veću Ustavnog suda uskladu sa članom 19(5) Zakona br. 05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu, 26. april 2017, stav 114.

⁸² V. ESLjP, *Ilmseher v. Germany*, br. 10211/12 i 27505/14, Presuda, 2. februar 2017, para. 137; ESLjP, *Stanev v. Bulgaria*, br. 36760/06, Presuda, 17. januar 2012, stav 143. V. takođe član 187. kosovskog Zakonika o krivičnom postupku, zakon br. 04/L-123, 13 December 2012.

utvrditi i/ili sprečiti eventualne povrede poverljivosti podataka.⁸³ S tim u vezi, suprotno Veseljijevim tvrdnjama, panel smatra da su ograničenja [BRISANO] u pritvorskom objektu relevantna za rezonovanje sudije za prethodni postupak. Pored toga, ne samo da se posete u pritvorskom objektu po pravilu nadziru, već je moguće uvesti, ako treba i za sve posete, dodatne mere snimanja i prisluškivanja, ukoliko se to smatra nužnim i srazmernim.⁸⁴

39. Dalje, s obzirom na gore navedeno, argumenti Veseljija u vezi sa g. Ljajčijem odbacuju se i kada je reč o trećem žalbenom razlogu.⁸⁵

40. Panel će se sada osvrnuti na Veseljijeve argumente o posetiocima za koje se unapred izdaje odobrenje. Veselji smatra da je naročito sporan stav sudije za prethodni postupak prema kojem je „presudno“ to što policija Kosova [BRISANO], po njegovom mišljenju, takav stav pokazuje da je sudija za prethodni postupak o stvari odlučio još i pre nego što ju je razmotrio,⁸⁶ no Veselji prenebregava činjenicu da su službenici policije Kosova i sami izjavili da [BRISANO].⁸⁷

41. Panel dodaje da, premda službenici u pritvorskom objektu [BRISANO] koje su na snazi u vreme kada se odigravaju posete, službenici policije Kosova ne bi imali [BRISANO].⁸⁸ Po mišljenju panela, upravnik pritvorske jedinice – a to je službenik Specijalizovanih veća koga je na tu funkciju postavio sekretar,⁸⁹ u pogodnijem je položaju da sekretaru odmah skrene pažnju na svaku eventualno problematičnu komunikaciju do koje dođe [BRISANO].⁹⁰ Pored toga, upravnik pritvorske jedinice ima široka ovlašćenja da preduzima dalje mere kojima bi se, po potrebi, ograničila

⁸³ V. pobijanu odluku, stav 83.

⁸⁴ Podnesak Sekretarijata, stavovi 31-34. V. takođe podnesak Sekretarijata, stavovi 37-39.

⁸⁵ V. gore, stav 25.

⁸⁶ Pobijana odluka, stav 86.

⁸⁷ Podnesak policije Kosova, str. 7-8; v. takođe pobijana odluka, stav 81.

⁸⁸ Pobijana odluka, stavovi 84, 86.

⁸⁹ Uputstvo Sekretarijata za rad: pravilnik o pritvoru, KSC-BD-08/Rev1/2020, 23. septembar 2020, pravilo 2.

⁹⁰ Podnesak Sekretarijata, stavovi 20-21.

komunikacija pritvorenika.⁹¹ [BRISANO]. To bi posebno važiolo u situacijama kada bi, shodno Veseljijevom predlogu, policija Kosova prosleđivala Sekretarijatu snimljene komunikacije na uvid, što znači da bi Sekretarijat tek naknadno prvi put proveravao da li je došlo do nedozvoljene komunikacije.

42. U svakom slučaju, panel ističe da Veselji u svojoj žalbi prvi put pominje da bi policija Kosova mogla da obezbeđuje snimke koji bi se dostavljali Sekretarijatu da ih pregleda odnosno presluša. Panel smatra da pitanje da li je sudija za prethodni postupak ispravno postavio granice svog ispitivanja, treba sagledati, između ostalog, u kontekstu argumentacije koje su iznosile strane u postupku. Drugim rečima, sudija za prethodni postupak nije dužan da svaki mogući uslov razmotri *proprio motu*, ukoliko dati uslov nije široko prihvaćen u slučajevima privremenog puštanja na slobodu, ili ga strane u postupku nisu pomenule. Panel stoga odbacuje Veseljijev argument o toj meri nadzora.

43. Pored toga, kao što to tužilaštvo s pravom ističe, sudija za prethodni postupak jeste imao u vidu jezičko preimućstvo koje bi, tokom neposrednog nadzora, službenici policije Kosova imali u odnosu na službenike u pritvorskom objektu.⁹² Panel se slaže sa sudijom za prethodni postupak u zaključku da činjenica da službenici policije Kosova govore maternji jezik optuženog nije po sebi dovoljna da se obezbedi svrishodno nadziranje poseta i komunikacija. Uvid u grube crte predmeta poznate javnosti ne omogućava da se utvrdi koje su informacije poverljive prirode, te službenici policije Kosova [BRISANO]. Shodno tome, panel smatra da sudija za prethodni postupak nije pogrešio prilikom izvođenja zaključka s tim u vezi.

44. Najzad, Veselji dovodi u pitanje zaključke sudije za prethodni postupak u vezi sa obučenošću policije Kosova. Premda se slaže sa konstatacijom da je sudija za prethodni postupak raspolagao samo najopštijim informacijama o stepenu obuke

⁹¹ Podnesak Sekretarijata, stavovi 15-16, 19, 26, 35-36, 40-41, 45.

⁹² Pobjijana odluka, stav 88.

kako službenika policije Kosova, tako i službenika u pritvorskoj jedinici,⁹³ panel napominje da sudija za prethodni postupak opšti stepen obuke jednih ili drugih službenika nije uzeo kao jedan od osnova za donošenje svoje odluke. U svojim zaključcima, pridao je značaj [BRISANO] i visokim kvalifikacijama službenika u pritvorskom objektu, kao i činjenici da su ti službenici prošli obuku usredsređenu upravo [BRISANO] i na režim poseta i komunikacije u pritvorskom objektu.⁹⁴ Veselji nije pokazao zbog čega bi takav pristup bio pogrešan.

45. Shodno tome, s obzirom na gore navedeno, panel odbacuje Veseljijev treći žalbeni razlog.

2. Greške u ocenjivanju kontekstualnih faktora (četvrti žalbeni razlog)

(a) Argumenti strana u postupku

46. Veselji prebacuje sudiji za prethodni postupak da se oslonio na niz „kontekstualnih faktora“ u prilog svom zaključku o predloženim uslovima.⁹⁵ Konkretnije, Veselji tvrdi: (i) da policija Kosova ne može da bude odgovorna za [BRISANO] u slučajevima koji se tiču trojice pojedinca, a u koje policija Kosova nije bila umešana; (ii) da je sudija za prethodni postupak trebalo da traži informacije o ranijim slučajevima kada je policija Kosova garantovala ispunjenje predloženih uslova; i (iii) da, u svakom slučaju, čim je policija Kosova potvrdila da ima iskustvo stečeno u ranijim slučajevima, sudija za prethodni postupak više nije imao pravo da sumnja u verodostojnost izjava datih s tim u vezi, u odsustvu dokaza koji bi pokazali suprotno.⁹⁶ Dalje, on smatra da je sudija za prethodni postupak pogrešio kada je konstatovao da je primer uslovnog puštanja na slobodu preuzet sa MKSJ različit od predmetne situacije budući da su u tom slučaju službenici policije Kosova uspešno

⁹³ Podnesak Sekretarijata, stav 44; podnesak policije Kosova, str. 1-2, 19.

⁹⁴ Pobjana odluka, stavovi 85-86.

⁹⁵ Žalba, stavovi 34, gde se citira pobjana odluka, stavovi 90-95.

⁹⁶ Žalba, stavovi 35-36; Replika, stav 15; v. takođe žalbu, stav 5.

izvršili povereni nadzor.⁹⁷ Najzad, po Veseljijevom mišljenju, niko ko razložno ocenjuje činjenice ne bi došao do zaključka da [BRISANO] znači da bi Veselji realno mogao da iskoristi svoj uticaj kako bi zloupotrebio uslovno odobren kućni pritvor.⁹⁸

47. Tužilaštvo odgovara da Veselji pogrešno predstavlja pobijanu odluku pošto je od policije Kosova traženo: (i) da navede primere javnih ličnosti koje su bile privremeno puštane na slobodu, tako da je sudija za prethodni postupak ispravno postupio kada je pridao odgovarajuću težinu činjenici da takvi primeri nisu navedeni; i (ii) da stupi u vezu sa drugim službama odnosno ustanovama na Kosovu kako bi pribavila relevantne informacije.⁹⁹ Po rečima tužilaštva, sudija za prethodni postupak s pravom nije pridao nikakvu težinu odluci MKSJ imajući u vidu praksu ometanja sudskih postupaka.¹⁰⁰ Najzad, tužilaštvo smatra da je sudija za prethodni postupak razložno odmerio dokaze o Veseljijevim vezama u obaveštajnom svetu.¹⁰¹

48. U svojoj replici, Veselji tvrdi da, suprotno argumentima tužilaštva: (i) način na koji je formulisan nalog sudije za prethodni postupak nije policiji Kosova nametnuo obavezu da stupi u vezi [BRISANO], koji je [BRISANO], a ne ustanova Kosova; i (ii) da od policije Kosova nije traženo da navede *primere* javnih ličnosti uslovno puštenih na slobodu, već joj je postavljeno pitanje *da li je* prethodno garantovala ispunjenje uslova za privremeno puštanje na slobodu lica na visokim položajima, pitanje na koje je policija Kosova odgovorila potvrdno.¹⁰²

(b) Ocena panela Apelacionog suda

49. Panel smatra da odgovor opšte prirode koji je dala policija Kosova, a prema kojem je „[BRISANO]”, ne sadrži dovoljno opipljive podatke o sprovođenju izrečenih mera, pa ni mera izrečenih optuženima na visokom položaju, i to uprkos izričitom

⁹⁷ Žalba, stavovi 37-39; Replika, stav 17.

⁹⁸ Žalba, stav 40.

⁹⁹ Odgovor, stav 19(iv)-(v).

¹⁰⁰ Odgovor, stav 24.

¹⁰¹ Odgovor, stav 25.

¹⁰² Replika, stav 15-16.

pitanju koje je s tim u vezi postavio sudija za prethodni postupak.¹⁰³ Panel smatra da je na osnovu formulacije pitanja i svrhe u koju su postavljena – to jest, kako bi se prikupile konkretne informacije da bi sudija za prethodni postupak mogao da oceni iskustvo i sposobnosti policije Kosova – bilo jasno da odgovor opšte prirode, bez navođenja konkretnih primera, neće biti dovoljan.

50. Pored toga, suprotno Veseljijevim tvrdnjama, policija Kosova navodi da jeste imala ulogu u predmetima koje se odnose na [BRISANO].¹⁰⁴ U svakom slučaju, i nezavisno od [BRISANO], ti slučajevi pokazuju koliko je teško obezbediti prisustvo pred sudom pojedinaca na visokim položajima i/ili pojedinaca optuženih za teška krivična dela¹⁰⁵ i, prema tome, jesu relevantni kao „kontekstualni faktori”. Dalje, apelacioni panel napominje da je sudija za prethodni postupak izdao nalog policiji Kosova da po potrebi stupi u vezi sa drugim ustanovama na Kosovu u cilju prikupljanja informacija, te da mu skrene pažnju na svaku prepreku koja bi mogla da se ispreči valjanom sprovođenju naloga.¹⁰⁶ S ozbirom na to, panel konstatuje da sudija za prethodni postupak nije pogrešio kada je zaključio da policija Kosova nije dostavila zatražene informacije.¹⁰⁷

51. Kada je reč o zaključcima koje je sudija za prethodni postupak izveo u vezi sa odlukom MKSJ u predmetu *Haradinaj i drugi*, apelacioni panel smatra da sudija za prethodni postupak nije pogrešio kada je zaključio da je ta odluka donesena u situaciji drugačijoj od situacije u kojoj se nalazi Veselji, pošto je u slučaju odluke MKSJ

¹⁰³ Pobjijana odluka, stav 90, gde se upućuje na podnesak policije Kosova, str. 23. Za suprotav stav, v. žalbu, stav 36. Upor. podnesak policije Kosova, str. 19 (gde službenici policije Kosova navode da “ [BRISANO]”). V. takođe drugu odluku po žalbi, stav 49 (gde je apelacioni panel konstatovao da se odgovor „uopšten[og] i paušal[nog]” karaktera, kakav je dala policija Kosova, ne može smatrati pravim odgovorom na detaljna pitanja koja su joj bila upućena). V. takođe nalog policiji Kosova, stav 8 (gde se od policije Kosova traži da dostavi informacije o, između ostalog, ranijim slučajevima kada je garantovala ispunjenje uslova za privremeno puštanje na slobodu ili za meru pritvora izrečenu licima optuženim za teška krivična dela); prilog uz nalog policiji Kosova, stavovi 21-22.

¹⁰⁴ V. podnesak policije Kosova, str. 22.

¹⁰⁵ V. pobjijanu odluku, stav 90.

¹⁰⁶ Nalog policiji Kosova, stav 9; v. takođe prilog uz nalog policiji Kosova, stav 1.

¹⁰⁷ Za suprotan stav, v. repliku, stav 15.

ispunjenje uslova garantovala Misija Ujedinjenih nacija na Kosovu (u daljem tekstu: UNMIK), a ne policija Kosova.¹⁰⁸ Činjenica da su predstavnici UNMIK-a izjavili da su, uopšte uzev, njihove sveukupne kapacitete ojačali, između ostalih, i službenici policije Kosova, ne znači da je sudija za prethodni postupak neopravdano doneo svoj zaključak.

52. Najzad, kada je u pitanju [BRISANO], panel napominje da se u žalbi pogrešno predstavlja pobijana odluka. Sudija za prethodni postupak se nije oslonio na taj faktor nezavisno od ostalih,¹⁰⁹ već ga je razmotrio zajedno sa uticajem kakav Veselji ima na Kosovu, između ostalog i zbog funkcije koju je svojevremeno obavljao na čelu ŠIK-a, kao i sa činjenicom da su pripadnici te službe vršili pritisak na svedoke u predmetu koji je vođen pred MKSJ u vreme kada se Veselji nalazio na njenom čelu.¹¹⁰ Panel ne uočava nikakvu grešku u tom zaključku.

53. S ozbirom na navedeno, panel odbacuje Veseljijev četvrti žalbeni razlog.

3. Greške u ocenjivanju dodatnih mera *proprio motu* (peti žalbeni razlog)

(a) Argumenti strana u postupku

54. Veselji tvrdi da je sudija za prethodni postupak pogrešio kada je nelogično zaključio da to što se policija Kosova obavezala da će se postarati za sprovođenje svakog sudskog naloga koji izdaju Specijalizovana veća „ne znači da će ona adekvatno sprovođiti sve mere koje sudija za prethodni postupak naloži“.¹¹¹ Po njegovom mišljenju, takav zaključak stoji u protivurečnosti sa stavom apelacionog panela, prema kojem je sudija za prethodni postupak odgovoran da predloži dodatne mere koje bi policija Kosova potom sprovela, što ovaj nije učinio.¹¹²

¹⁰⁸ Pobijana odluka, stav 91.

¹⁰⁹ Žalba, stav 40.

¹¹⁰ Pobijana odluka, stav 93; v. gore, stavovi 20-24.

¹¹¹ Žalba, stav 42, gde se citira pobijana odluka, stav 96.

¹¹² Žalba, stavovi 41-43; Replika, stav 18.

55. Tužilaštvo odgovara da sudija za prethodni postupak jeste razmotrio i mere koje policija Kosova nije predložila, a da je razložno zaključio da mu nikakve dodatne informacije od policije Kosova ne bi bile korisne, s obzirom na to da joj je prethodno čak u četiri navrata pružana prilika da dostavi tražene informacije.¹¹³

(b) Ocena panela Apelacionog suda

56. Pre svega, panel podseća da je, prilikom ocenjivanja uslova za puštanje na slobodu, sudija za prethodni postupak dužan da *proprio motu* prouči i oceni sve uslove koji bi se optuženom *opravdano* mogli odrediti, a ne samo uslove koje je predložila odbrana.¹¹⁴

57. Apelacioni panel napominje da Veselji pogrešno predstavlja rezonovanje sudije za prethodni postupak. Suprotno Veseljijevim tvrdnjama,¹¹⁵ sudija za prethodni postupak nije prenebregao tvrdnju policije Kosova da će njeni službenici sprovesti svaki nalog Specijalizovanih veća, već je konstatovao da je u pitanju samo „načelna izjava o obavezi“, kojom policija Kosova niti potvrđuje niti daje garancije da će biti ublažene „ozbiljne bojazni o nedozvoljenoj komunikaciji“, što samo po sebi ne predstavlja dovoljan osnov da sudija za prethodni postupak *proprio motu* izda nalog za dodatne mere.¹¹⁶ Kao što je to prethodno već istaknuto, koliko je opseg dodatnih mera koje je sudija za prethodni postupak *proprio motu* razmotrio opravdan ili neopravdan mora da se ocenjuje s obzirom na podneske koji mu se o takvim merama predoče, a to je u ovom slučaju podnesak policije Kosova.¹¹⁷ Panel napominje da se odbrana policiji Kosova obratila u najmanje pet navrata, a da joj se sudija za prethodni postupak obratio jednom, kojom prilikom joj je postavio precizna pitanja.¹¹⁸ Panel

¹¹³ Odgovor, stav 26.

¹¹⁴ F00005/RED, Javna redigovana verzija odluke po žalbi Redžepa Seljimija na odluku o privremenom puštanju na slobodu, 30. april 2021. (poverljiva verzija zavedena 30. aprila 2021), stav 86 (kurziv dodat).

¹¹⁵ V. žalbu, stav 42.

¹¹⁶ V. pobijanu odluku, stav 96.

¹¹⁷ V. gore, stav 42.

¹¹⁸ V. F00174/A11, Prilog 11 uz repliku odbrane na odgovor tužilaštva na zahtev Kadrija Veseljija za privremeno puštanje na slobodu, 13. januar 2021; F00341/A03, Prilog C uz izjašnjenje odbrane

podseća da se odgovor „uopšten[og] i paušaln[og] karakter[a]“ ne može smatrati dovoljnim s obzirom na detaljna pitanja koja su polici Kosova postavljena¹¹⁹ i stoga se slaže sa sudijom za prethodni postupak u zaključku da tvrdnja koju je ova iznela ne predstavlja dovoljan osnov za izdavanje naloga za dodatne mere *proprio motu*.¹²⁰ Shodno tome, apelacioni panel odbacuje Veseljijev peti žalbeni razlog.

D. GREŠKE U OCENJIVANJU SRAZMERNOSTI MERE PRITVORA (ŠESTI ŽALBENI RAZLOG)

1. Argumenti strana u postupku

58. Veselji tvrdi da sudija za prethodni postupak zaključke o srazmernosti mere pritvora nije izveo shodno okolnostima u predmetu, te da nije uzeo u obzir činjenicu da faktori koji iziskuju meru pritvora vremenom moraju dobijati na težini da bi zadržali prevagu nad pravom Veseljija na slobodu (koje vremenom postaje sve veće).¹²¹ Konkretnije, on zamera sudiji za prethodni postupak: (i) da se ovaj selektivno oslanjao na sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), ćutke prešavši preko sudske prakse u kojoj se dosledno kritikuje opsežno pozivanje na težinu krivičnih dela optuženog;¹²² (ii) da nije istakao po čemu se ovaj predmet u složenosti razlikuje od drugih sličnih međunarodnih krivičnih predmeta;¹²³ (iii) da je, u prilog stavu da postoji opasnost od ometanja postupka, jednostavno podsetio na navode o događajima o kojima je bilo govora u prethodnim fazama spora o tom pitanju, iako su ti navodi u međuvremenu izgubili na težini u odsustvu novih

g. Veseljija o preispitivanju mere pritvora, 7. juni 2021. (poverljivo); F00358/A01, Prilog 1 uz repliku odbrane g. Krasnićija na odgovor tužilaštva na izjašnjenje odbrane o preispitivanju mere pritvora, 18. juni 2021. (poverljivo); F00361/A01, Prilog 1 uz repliku odbrane g. Seljimija na odgovor tužilaštva na izjašnjenje odbrane o preispitivanju mere pritvora, 18. juni 2021. (poverljivo); F00361/A02, Prilog 2 uz repliku odbrane g. Seljimija na odgovor tužilaštva na izjašnjenje odbrane o preispitivanju mere pritvora, 18. juni 2021. (poverljivo); Nalog policiji Kosova; F00518/COR/A02, Prilog 2 uz korigovanu verziju izjašnjenja odbrane g. Veseljija o drugom preispitivanju mere pritvora (KSC-BC-2020-06/F00518 od 11. oktobra 2021), 14. oktobar 2021. (poverljivo) (nekorigovana verzija zavedena 11. oktobra 2021). V. takođe pobijanu odluku, stav 97.

¹¹⁹ Druga odluka po žalbi, stav 49.

¹²⁰ V. pobijanu odluku, stav 96.

¹²¹ Žalba, stavovi 44-45, 48.

¹²² Žalba, stav 46, gde se citira pobijana odluka, fusnota 196.

¹²³ Žalba, stav 47, gde se citira pobijana odluka, stav 107.

problematičnih slučajeva;¹²⁴ i (iv) da je pogrešno protumačio pravilo 56(2) Pravilnika kada je zaključio da su rokovi produžavani zato što su za to izneti valjani razlozi, iako je sudija za prethodni postupak dužan da se pobrine za to da vremenski period koji optuženi provede u pritvoru pre suđenja bude razuman bez obzira na to postoje li valjani razlozi za produžavanje rokova ili ne.¹²⁵ Po Veseljijevom mišljenju, činjenica da još uvek nije utvrđen datum početka suđenja i da suđenje neće početi još najmanje godinu dana sama po sebi je dovoljna da se konstatuje kako je mera pritvora postala neopravdana i nesrazmerna.¹²⁶

59. Tužilaštvo odgovara da je sudija za prethodni postupak opravdano zaključio da je od prethodnog preispitivanja mera pritvora ostala srazmerna.¹²⁷ Po rečima tužilaštva, sve ukazuje na to da je sudija za prethodni postupak faktore relevantne za srazmernost ocenio spram dodatnog vremena pritvora, opravdano uzimajući u obzir pomak u postupku ostvaren od prethodnog preispitivanja.¹²⁸ Tužilaštvo navodi da je i dalje u pitanju težak i složen predmet, daleko šireg opsega od predmeta MKSJ koji Veselji navodi kao primer na drugom mestu u svojoj žalbi.¹²⁹ Po mišljenju tužilaštva, u pobijanoj odluci su, pored opasnosti koje su uočene od početka, razmotrene i činjenice koje se konkretno tiču Veseljija, kao i alernativne mere.¹³⁰

60. Veselji u svojoj replici navodi da se tužilaštvo nije osvrnulo na pravna načela iznesena u citiranoj sudskoj praksi ESLJP koja se odnosi na opasnost od ometanja postupka.¹³¹ Kada je u pitanju odgađanje rokova, on tvrdi da tužilaštvo svojim argumentima samo potkrepljuje njegov stav, i da će početak suđenja biti odložen

¹²⁴ Žalba, stav 48, gde se citira pobijana odluka, stav 108.

¹²⁵ Žalba, stav 49, gde se citira pobijana odluka, stavovi 109, 111.

¹²⁶ Žalba, stav 50.

¹²⁷ Odgovor, stavovi 30-31.

¹²⁸ Odgovor, stav 31.

¹²⁹ Odgovor, stav 32.

¹³⁰ Odgovor, stav 33.

¹³¹ Replika, stav 20.

najmanje godinu dana zbog toga što je tužilaštvo dostavilo preopširan i *ex parte* pretpretresni podnesak.¹³²

2. Ocena panela Apelacionog suda

61. Pre svega, panel podseća da se, u skladu sa pravilom 56(2) Pravilnika, sudija za prethodni postupak „stara da pritvoreno lice ne boravi u pritvoru neopravdano dugo u periodu do početka suđenja”.¹³³ Da li je opravdano optuženom produžiti pritvor ocenjuje se na osnovu činjeničnog stanja u datom predmetu i njegovih osobenosti.¹³⁴ Vremenski period proveden u pritvoru pre početka suđenja predstavlja faktor koji se mora razmatrati zajedno sa rizicima opisanim u članu 41(6)(b) Zakona kako bi se utvrdilo da li, kada se svi faktori uzmu u obzir, dalji pritvor „prestaje da bude opravdan”, te pritvoreno lice mora da se pusti na slobodu.¹³⁵

62. Panel napominje da je sudija za prethodni postupak uzeo u obzir sledeće činioce kada je izveo zaključak da vremenski period koje je Veselji do sada proveo u pritvoru pre početka suđenja nije neopravdano dugačak i da bi svaka rasprava o ukupnom očekivanom trajanju pritvora pre početka suđenja bila, u ovoj fazi postupka, preuranjena i u domenu nagađanja: (i) Veselji je uhapšen 5. novembra 2020; (ii) optužen je za krivična dela izuzetne težine i, prema navodima iz optužnice, igrao je važnu ulogu u njihovom vršenju; (iii) ukoliko bude oglašen krivim, moguće je da će mu biti izrečena dugogodišnja kazna zatvora; (iv) postupak koji se protiv njega vodi je složen; (v) opasnosti iz člana 41(6)(b)(ii) i (iii) Zakona i dalje postoje i ne mogu se umanjiti primenom manje restriktivnih mera od mere pritvora; (vi) obavljene su bitne

¹³² Replika, stav 21.

¹³³ Pravilo 56(2) Pravilnika. V. takođe žalbu, stav 50.

¹³⁴ V. F00008/RED, Javna redigovana verzija odluke po žalbi Hašima Tačija na odluku o preispitivanju mere pritvora, 27. oktobar 2021. (poverljiva verzija zavedena 27. oktobra 2021.), stav 49, gde se upućuje na ESLjP, *Buzadji v. The Republic of Moldova*, br. 23755/07, Presuda, 5. juli 2016, stav 90; ESLjP, *Wemhoff v. Germany*, br. 2122/64, Presuda, 27. juni 1968, stav 10 (str. 20).

¹³⁵ Prva odluka po žalbi, stav 79 i citirana sudska praksa; druga odluka po žalbi, stav 46.

proceduralne radnje u pravcu prosleđivanja predmeta na suđenje u dogledno vreme, uprkos pomeranju pojedinih rokova, produženih iz valjanih razloga.¹³⁶

63. Veselji se poziva na više presuda ESLJP kako bi potkrepio svoj argument prema kojem je sudija za prethodni postupak pogrešio kada je ocenjivao srazmernost pritvora, naročito kada je odmeravao činioce povezane sa težinom i složenošću predmeta, i kada se oslonio na opasnost od ometanja postupka ne vodeći računa o tome koliko je vremena u međuvremenu proteklo. Kada je reč o činocima povezanim sa težinom i složenošću predmeta, Veselji se poziva na sudsku praksu u kojoj stoji da je ESLJP „često konstatovao povredu člana 5.3 Konvencije u slučajevima kada su nacionalni sudovi produžavali pritvor podnosiocu predstavke oslanjajući se prevashodno na težinu krivičnih dela za koja se tereti i služeći se stereotipskim formulacijama, bez osvrta na konkretno činjenično stanje i bez razmatranja alternativnih mera prevencije”.¹³⁷ Što se tiče navoda da se sudija za prethodni postupak pozvao na opasnost od ometanja postupka, a da pritom nije uzeo u obzir vreme koje protiče, Veselji se poziva na sudsku praksu ESLJP iz koje proističe da se određeni nacionalni sud pozvao na prvobitne razloge zbog kojih je izdat nalog za pritvor pre početka suđenja, pri čemu nije uzeo u obzir vreme koje je proteklo u međuvremenu, a da je odbrana imala zadatak da dokaže kako mera pritvora više nije opravdana.¹³⁸

64. Panel ne smatra ubedljivim Veseljevo selektivno tumačenje sudske prakse ESLJP, u kojoj se jasno kritikuju slučajevi kada su se određeni sudovi oslanjali isključivo ili prekomerno na činioce poput težine krivičnih dela, i/ili su zanemarivali relevantne činioce kao što je to proteklo vreme. Odluke pomenutih sudova se razlikuju od pobijane odluke po tome što je sudija za prethodni postupak potanko

¹³⁶ Pobijana odluka, stavovi 105-112.

¹³⁷ ESLJP, *Idalov v. Russia*, br. 5826/03, Presuda, 22. maj 2012, stav 147.

¹³⁸ ESLJP, *Merabishvili v. Georgia*, br. 72508/13, Presuda, 28. novembar 2017, stav 234.

obrazložio zbog čega postoji opasnost od ometanja postupka i novih krivičnih dela,¹³⁹ zatražio dodatne informacije o alternativnim merama u odnosu na meru pritvora i pažljivo ih razmotrio,¹⁴⁰ jasno istakao da je na tužilaštvu da dokaže da je dalji pritvor neophodan, a na sudiji za prethodni postupak da se uveri da je to zaista slučaj,¹⁴¹ i brižljivo ocenio koliko je mera daljeg pritvora srazmerna u odnosu na okolnosti predmeta, pri čemu je nedvosmisleno uzeo u obzir koliko je vremena proteklo.¹⁴² Prema tome, panel se uverio da rezonovanje sudije za prethodni postupak ne odstupa od citirane sudske prakse ESLJP.

65. Najzad, Veselji tvrdi da je sudija za prethodni postupak pogrešio kada je odlaganja iz pravila 56(2) Pravilnika ocenio uzevši u obzir postojanje valjanih razloga za to. Panel napominje da u pravilu 56(2) Pravilnika stoji, u dve odvojene rečenice, da pritvoreno lice ne treba da boravi u pritvoru „neopravdano dugo u periodu do početka suđenja“ i da se pritvoreno lice može pustiti na slobodu u slučaju da dođe do „nepotrebnog odlaganja koje prouzrokuje specijalizovani tužilac“. Panel smatra da prva rečenica u toj odredbi nije potpuno nezavisna od druge, u smislu da nepotrebno odlaganje koje prouzrokuje tužilaštvo može da predstavlja jedan od razloga zbog kojih se boravak optuženog u pritvoru pre početka suđenja može smatrati „neopravdano dug[im].“ U Pravilniku se izričito navodi i da sudija za prethodni postupak ima obavezu da se, uopšte uzev, postara za to da pritvor pre početka suđenja ne traje neopravdano dugo, i kakva je to konkretna situacija u kojoj, zbog nepotrebnog odlaganja koje prouzrokuje tužilaštvo, trajanje pritvora pre početka suđenja može da postane neopravdano.

66. Panel konstatuje da Veselji u svojim argumentima ne objašnjava zbog čega, po njegovom mišljenju, pitanje da li je do odlaganjâ u postupku došlo iz valjanih razloga

¹³⁹ Pobijana odluka, stavovi 50-61.

¹⁴⁰ Nalog policiji Kosova; prilog uz nalog policiji Kosova; nalog sekretaru; pobijana odluka, stavovi 80-100.

¹⁴¹ Pobijana odluka, stav 41.

¹⁴² Pobijana odluka, stavovi 105, 109-112. V. takođe gore, stav 62.

nije relevantno za odluku o tome da li je pritvoreno lice u periodu do početka suđenja boravilo u pritvoru „neopravdano“ dugo. Pored toga, postojanje valjanih razloga za odlaganje je samo jedan od činilaca koje je sudija za prethodni postupak uzeo u obzir s tim pitanjem u vezi. Slično tome, panel smatra da Veselji nije potkrepio svoj argument prema kojem je činjenica da datum za početak suđenja i dalje nije utvrđen, iako je on u pritvoru proveo već godinu dana, već sama po sebi dovoljna da se konstatuje kako je izrečena mera pritvora neopravdana i nesrazmerna.

67. S obzirom na navedeno, apelacioni panel odbacuje Veseljijev šesti žalbeni razlog.

IV. DISPOZITIV

68. Iz navedenih razloga, panel Apelacionog suda:

ODBIJA žalbu u celini.

/potpis na originalu/

Sudija Mišel Pikar,
predsedavajući sudija

U četvrtak, 31. marta 2022.

U Hagu, Holandija